

rozhodnutí uvádějí zejména velmi případně pro souzenou věc, že exekuční řád připouští exekuci jen na jmění dlužníkovu (§§ 37, 170 čís. 5, 253 třetí odstavec, 263, čl. XXVIII. uvozovacího zákona k exekučnímu řádu), a že, není-li hypotekární pohledávka, na kterou jest vedena exekuce, již po právu, nebylo by exekucí zasaženo jmění dlužníkovu, nýbrž jmění vlastníka hypotéky, který není dlužníku zavázán. V souzeném případě žalobce usnesením ze dne 17. dubna 1928, Ck II 88/28 exekucí zabavením (to jest knihovním poznamenáním vykonatelnosti — § 320 první odstavec druhá věta ex. řádu) a příkázáním k vybrání ve skutečnosti jediné možným způsobem realizoval smluvně nabyté a po právu i proti žalovaným účinné nadzástavní právo na knihovní pohledávce Josefa V-a, které v poměru k vlastníkům hypotéky, k žalovaným, ani po právoplatném rozsudku soudu první stolice ze dne 20. března 1928, Ck II 128/27 proti němu se zřetelem k ustanovení § 51 knih. zák. nezaniklo, a proto jest jeho žalobní nárok z ostatních soudem první stolice uvedených a dovolacím soudem potud schvalovaných důvodů po právu. Bylo tedy změnou napadeného obnoviti správný rozsudek soudu první stolice.

Čís. 10640.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Směnka, uvádějící několik platebních míst, není neplatná. Nevývratná domněnka § 3 čís. 7 zák. o tom, že první místo, uvedené mezi několika místy v adrese, platí za místo platební, nepředpokládá, že byl udán jen jeden směnečník.

Nebyla-li udána osoba rozdílná od směnečníka, třebaže šlo o směnku domicilovanou, není k zachování práv proti příjemci třeba protestu proti domiciliátu.

Podpis rukojmího v Rakousku zavazuje i bez rukojemské doložky.

Pokud směnečný závazek nezanikl, kryjí směnky dluh z úvěru a splátky v mezích úvěru na dluh z něho konané hlavním dlužníkem mění výši úvěrního dluhu, ale nelze je odpočísti jen na směnečný dluh.

Skončení úvěrního poměru nelze spatřovati v tom, že věřitel vyplní krycí směnky dnem splatnosti.

(Rozh. ze dne 21. března 1931, Rv II 836/30.)

Směnečný platební příkaz byl ponechán v platnosti s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Po právní stránce nelze dovolatelům přisvědčiti. Nelze jim dáti za pravdu, že směnky nelze proti nim uplatnit proto, že v adrese jest uvedena firma F. a u ní místo »Brno« a dále jména žalovaných s místem »Videň«. Podle § 3 čís. 7 sm. zák. má směnka obsahovati údaj místa,

kde má býti placeno. Místo, uvedené u jména nebo firmy směnečníka, platí, není-li na směnce udáno zvláštní místo platební, za místo platební a zároveň za místo směnečnickova bydliště. Je-li uvedeno několik míst, platí první z nich za místo platební. Nelze souhlasiti s názorem dovolatelů, že směnka uvádějící více míst platebních jest neplatna. Podle směnečného zákona to platnosti nevadí a za místo platební se považuje místo, jež je udáno jako prvé. Směnečné náležitosti sporných směnek podle § 3 sm. zák. jest posuzovati podle práva tuzemského, ježto jsou v tuzemsku vystaveny (v Brně). Tomu nevadí, že žalovaní snad podepsali (jako příjemci) směnky ve Vídni. Podle práva rakouského bylo by lze posuzovati jen náležitosti jejich prohlášení — (přijetí). V zákoně nemá oporu názor dovolatelů, že nevývratná domněnka čís. 7 § 3 sm. zák. o tom, že prvé místo uvedené mezi několika místy v adrese, platí za místo platební, je na místě jen tehdy, je-li udán jen jeden směnečník. To bylo blíže odůvodněno v nálezu uveřejněném pod čís. 9765 sb. n. s. Dovolatelé míní zcela nepřipadně, že by tento výklad zákona mohl vésti k neoprávněnému dosažení směnečného domicilu. Vždyť, kdyby směnečný věřitel vepsal do adresy jméno dlužníka (ručitele) s bydlištěm odlišným od vyplněného místa platebního bezprávně nebo protismluvně, šlo by o zfalšování obsahu směnky a podle zásady §§ 78 a 79 sm. zák. by ručily osoby podepsané před zfalšováním podle původního obsahu, takže by pro ně neprávem vepsané jméno ručitele v adrese neplatilo a věřitel by změněný obsah směnky mohl uplatniti jen proti osobám podepsavším po vepsání. Podepsal-li ručitel směnku po připojení svého jména do adresy bez dodatku rukojemského, nemohl by si stěžovati, že jest pokládán za směnečníka — po případě za příjemce —. Předpisu § 3 č. 7 sm. zák. by se tedy uvedeným způsobem nedalo zneužítí v neprospěch ručitele za účelem změny jeho závaznosti. Není třeba zabývatí se tím, zda směnka opatřená v adrese při jménech několika směnečníků různými místy (bydliště směnečníků) má býti považována za směnku domicilovanou pro směnečníky, u jichž jména je uvedeno jiné místo (jako bydliště), než ono, jež podle § 3 čís. 7 sm. zák. platí za místo platební (první místo), zda taková směnka může býti pro jednoho směnečníka (příjemce) pokládána za domicilovanou — pro druhého nikoli a zda by takovou dvojí tvářností směnky došlo k dvojímu různému posuzování postižných závazků postižných směnečných dlužníků.

Dovolatelé mají zato, že nastala proti nim ztráta práv ze směnky podle § 39 druhý odstavec sm. zák. proto, že směnka nebyla protestována. Podle tohoto místa zákona jest předložiti směnku k placení domiciliátovi nebo, není-li jmenován, směnečnickovi v místě, kam byla umístěna, a není-li placeno, ji protestovati. Je-li jako domiciliát udána osoba jiná, nežli majitel směnky, má opomenutí včasné protestace u domiciliáta v zápětí ztrátu směnečných práv nejen proti výstavci a indossantům, nýbrž i proti příjemci. Ztráta práv proti příjemci nastává tedy jen tehdy, byl-li ve směnce udán domiciliát. Tím může býti jen osoba rozdílná od směnečníka (směnečníků) a může býti udána smě-

nečníkem při přijetí (§ 22 sm. zák.), jinak se má za to, že směnečník zaplatí sám v platebním místě. Neudá-li směnečník osobu rozdílnou od směnečníka, není tu pojmenovaného domiciliáta vůbec, i když jde o směnku domicilovanou, a k zachování práv proti příjemcům není třeba protestu proti domiciliátu, ježto směnku jest předložiti příjemci v místě platebním a, udáno-li jen jeho bydliště, různé od místa platebního, má se za to, že příjemce sám směnku vyplatí v místě platebním. Nemohla tedy nastati ani pro nedostatek protestu ztráta práv proti příjemcům.

Jest nerozhodné, zda odvolací soud pokládá za opozděnou námitku žalovaných, že podepsali směnku ve Vídni. Žalovaný S. ji ostatně podepsal v Brně. Dle obsahu směnek bydlí žalovaní H. a P. ve Vídni a měla jim tam býti směnka předložena k přijetí. Směnky obsahují prohlášení o přijetí (acceptiert) podepsané všemi žalovanými. Podepsali-li žalovaní H. a P. ve Vídni, jest náležitosti jejich směnečného prohlášení posuzovati podle práva rakouského (§ 91 prvý odstavec sm. zák.) a nezáleželo by pak na tom, zda podepsali jako směneční rukojmí bez dodatku rukojemského, protože podle rakouského práva jejich spolupodpis i bez takového dodatku zakládá směnečný závazek (§ 81 sm. ř. rak.). Proto by doplnění směnečné adresy jmény žalovaných H-a a P-a nebylo pro ně újmou, neznamenaloby ani zfalšování ani bezprávné doplnění směnký, ježto podpisem prohlášení o přijetí s vepsáním jich jmen do adresy dali souhlas. Ale, i kdyby se nehledělo k vlastnímu tvrzení žalovaných H-a a P-a, že podepsali ve Vídni, jako k novotě, jest směnečný závazek žalovaných po právu. S. výslovně souhlasil s tím, že podepíše jako příjemce a nemůže se tedy odvolávati na to, že podle smlouvy (podle dopisu ze dne 1. března 1929) měl býti jen rukojmím směnečným — a že jeho jméno jako směnečníka bylo uvedeno v adrese bezprávně. Prvý soud vychází z toho, že žalovaní podepsali prohlášení o přijetí na směnce (acceptiert), a žalovaní to nepopírají, a proto dali již tím najevo, že chtějí býti směnečníky. Vždyť směnku může přijmouti jen směnečník. Ale dále dostala žalující banka dopis podepsaný nejen firmou F., nýbrž i žalovanými, v němž jest prohlášení: »k zajištění úvěru firmy F. přejímáme ručení jako rukojmí a plátcí. Následkem toho jsme Vám dali 5 od nás přijatých směnek na 250.000 Kč jako směnky krycí a zmocňujeme Vás, abyste je učinili za tři měsíce ode dneška splatnými, a vzali jsme na vědomí, že směnek upotřebíte po předchozí výpovědi úvěru, jež se má státi aspoň třicet dní před splatností směnek«. Dovolatelé marně se snaží dovoditi, že se jich týče jen prohlášení o převzetí ručení, nikoli však i o přijetí směnek. Nejen spolupodpis prohlášení o přijetí ve směnce, nýbrž i obsah dopisu musila žalující banka dle pravidel poctivého styku (§ 914 obč. zák.) chápati tak, že všichni podpisatelé směnečného přijetí a dopisu chtějí ručiti jako příjemci a že tedy chtějí býti směnečníky a že se slova o převzetí ručení jako rukojmí a plátcí v onom dopise vztahují na úvěr firmy F. vůbec a že žalovaní chtějí ručiti zaň směnečně do 250.000 Kč jako příjemci. Dopis není nejasný ani samy směnky a prohlášení v dopise s prohlášením žalovaných v celku nenechává pochybnosti, že žalovaní chtěli ručit směnečně jako příjemci. Bezprávně

by uplatňovala žalobkyně proti žalovaným směnku buď 1. kdyby její obsah byl již dohodou pevně stanoven ve směnce a tento obsah byl změněn (námitka falsa), 2. nebo kdyby obsah nebyl pevně stanoven a směnka ještě zcela nevyplněna, kdyby se doplnění jmény některých směnečníků stalo bezprávně ve smyslu § 6 druhý odstavec sm. zák. Žalovaní ani netvrdili, že obsah směnky byl pevně stanoven a směnka byla v adrese úplně vyplněna. Naopak v námitkách tvrdili, že směnky byly podepsány nevyplněné (in bianco), že tam jako směnečníci uvedeni nebyli, a tvrdili jen negativně, že nebylo ujednáno výslovně, že podepíší jako příjemci a že se proto stalo vyplnění protiprávně. Námitka falsa tedy vznesena nebyla a námitka protismluvního nebo bezprávného doplnění není opodstatněna vzhledem k obsahu dopisu z 1. března 1929 a k obsahu směnek a nemohou se žalovaní dovolávat neplatnosti závazku směnečného pro nedostatek rukojemského dodatku podle § 62 sm. zák.

Docela neprávem dovozují dovolatelé, že jejich závazek zanikl zaplacením. V první stolici namítli v té příčině, že směnky jsou krycí, dané k zajištění úvěru z kontokorentního poměru firmy, že ručili jako rukojmí a plátcí, popřeli poskytnutí úvěru 250.000 Kč a pohledávky z něho a tvrdili všeobecně, že úvěr, za který ručili, byl úplně splacen. Ale netvrdili, že se zaručili za úvěr, který vzejde jen do splatnosti směnek, tedy za úvěr do určitého dne poskytnutý, že dluh jejich zanikl novací provedením súčtování a uznáním salda, aniž že splátky na dluh byly konány a měly býti odpočteny jen na dluh směnečný, nikoli na dluh z úvěru vůbec. První soud zjistil, že kontokorentní dluh od splatnosti směnek do 14. března 1930 neklesl pod 250.000 Kč. Teprve v odvolání tvrdili žalovaní, že splátky za úvěrního spojení po 1. červenci 1929 jest odpočísti nejprve na dluh směnečný jako dluh dospělý a obtížnější, a že přenesením salda ze dne 30. června 1929 nastala novace, již zanikla práva rukojemská, ježto nebylo tvrzeno, že bylo ujednáno, že mají trvati dále. Přes to, že zánik dluhu novací byl novou námitkou, vyvracel ji odvolací soud tím, že ručení žalovaných nebylo dotčeno ani tím, že směnky byly učiněny splatnými, ani jejich zažalováním, an úvěrní poměr nebyl zlikvidován, a že odporuje povaze záruky za dluh z běžných úvěrů, by se splátky odpočítávaly na dluh záruční, dokud trvá záruční poměr. Teprve v odvolání uvádějí dovolatelé, že při záruce, kryté směnkami, musí býti význam směnečného prohlášení posuzován samostatně, že věřitel může směnku, kryjící záruku, učiniti splatnou teprve při likvidaci celého poměru, že učiněním směnek splatnými vyjadřuje, že chce, by dluh byl zaplacen ve výši v době splatnosti směnky, že jest v tom likvidace celého úvěrního poměru, že zrušení úvěrního poměru jde najevo z toho, že žalobkyně žádala zaplacení 1. června 1929, že se další obnovený úvěr nestal za záruky žalovaných, takže splátky firmy F. měly po splatnosti směnek býti započítány na směnečný dluh. To jest stanovisko docela nové, námitka toho druhu nebyla v první stolici a ve směnečných námitkách vznesena, takže se jí nelze ani obírat. Ale, i kdyby se mělo zato, že tyto vývody nejsou novou námitkou, nýbrž jen právním roz-

borem skutečností plynoucích z předložených výpisů knihovních, nemá toto stanovisko oporu ve zjištěních nižších soudů. Ze zjištění, že se žalovaní zaručili za dluh z běžného úvěru firmy F. bez omezení na určitou dobu, a to, jak v dopise ze dne 1. března 1929 výslovně je uvedeno, k zaručení všech dočasných (jeweiligen) nároků s vedlejšími závazky, plyne, že žalovaní ručí po celou dobu trvání kontokorentního poměru. Nezáleží na tom, zda směnky dluh ten kryjící byly od původu splatné k určitému dni či později s platností k určitému dni vyplněny. Pokud směnečný závazek nezanikl na př. promlčením, kryjí směnky dluh z úvěru a splátky v mezích úvěru na dluh z něho hlavním dlužníkem konané mění výši dluhu úvěrního, ale nelze je odpočísti jen na dluh směnečný. Nejde o dvě pohledávky věřitele za dlužníkem, nýbrž o jednotnou pohledávku a nelze tu použití ustanovení § 1416 obč. zák. Nenastává skončení úvěrního poměru ani tím, že věřitel vyplní krycí směnky dnem splatnosti. Z toho nelze podle § 863 obč. zák. beze všech pochyb usuzovati, že poměr úvěrní chce zrušiti, že nechce další úvěr poskytnouti, že se vzdává práva, by směnky nadále kryly úvěr později poskytnutý.

Čís. 10641.

Není závady, by knihovní soud nepovolil méně, než bylo žádáno.

(Rozh. ze dne 26. března 1931, R I 143/31).

K n i h o v n í s o u d povolil převod zástavního práva na nemovitosti pro pohledávku spořitelny 15.428 Kč na V-a. **R e k u r s n í s o u d** knihovní žádost zamítl. **D ů v o d y :** Podle § 43 III. dílčí novely k obč. zákoníku může vlastník na újmu práva zapsaného před 1. lednem 1917 nakládati právem zástavním po zaplacení dluhu jen potud, pokud zástavní dluh 1. ledna 1917 nebyl ještě zaplacen. V projednávaném případě, jak z kvitance zřejmo, z kvitovaných 15.428 Kč byla část 1.253 Kč zaplacena již před 1. lednem 1917, jak také v kvitanci uvedeno, takže je co do této částky podle § 43 novely III. vyloučeno, by majitel zástavním právem nakládal ve smyslu § 33 cit. novely. Že zástavní právo za pohledávku 92.538 Kč vzniklo již před 1. lednem 1917 zřejmo z toho, že splátky na pohledávku tu konány již v době od 1. prosince 1914. Podle toho převod práva zástavního co do těchto 1.253 Kč nebyl přípustný. Poněvadž pak podle § 96 knih. zák. nesmí býti povoleno něco jiného, než strana žádala, a žádáno bylo za převod zástavního práva co do celé pohledávky 15.428 Kč, měla býti knihovní žádost celá zamítnuta.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu co do 14.175 Kč, co do zbytku 1.253 Kč knihovní žádost zamítl.

D ů v o d y :

Rekursní soud seznal správně, že, ano z kvitovaných 15.428 Kč 54 h bylo 1.252 Kč 64 h zaplaceno již před 1. lednem 1917, jakž i v kvitanci